

TÌNH HÌNH KINH TẾ - XÃ HỘI (Kỳ họp báo Quý I, ngày 27/3/2020)

Câu 1: Xin ông đánh giá tình hình kinh tế 3 tháng đầu năm 2020? Và những ngành, lĩnh vực nào có dấu hiệu tốt giúp cho kinh tế Việt Nam tăng trưởng?

Kinh tế - xã hội nước ta 3 tháng đầu năm 2020 diễn ra trong bối cảnh tình hình kinh tế thế giới tiếp tục diễn biến phức tạp, đặc biệt dịch bệnh Covid-19 liên tiếp bùng phát ở các quốc gia và vùng lãnh thổ tác động lớn tới thương mại toàn cầu, giá cả, lạm phát, xáo trộn thị trường tài chính, kinh tế và đời sống người dân ở hầu hết các nước trên thế giới...

Bên cạnh đó, thời tiết diễn biến phức tạp, tình trạng xâm nhập mặn diễn ra sớm và sâu ảnh hưởng lớn đến năng suất và sản lượng cây trồng; ngành chăn nuôi gặp khó khăn khi dịch bệnh tả lợn châu Phi vẫn chưa được khống chế hoàn toàn, trong khi dịch cúm gia cầm bùng phát tại một số địa phương; Nghị định số 100/2019/NĐ-CP ngày 30/12/2019 của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ và đường sắt có hiệu lực bảo vệ tính mạng và an toàn của người dân nhưng cũng tác động đến các cơ sở sản xuất, đơn vị phân phối mặt hàng bia rượu ra thị trường; đồng thời, ảnh hưởng lớn đến các ngành dịch vụ ăn uống.

Trong bối cảnh kinh tế thế giới và trong nước như đề cập ở trên, tăng trưởng kinh tế quý I năm 2020 của nước ta đạt 3,82%, đây là mức tăng thấp nhất trong giai đoạn 10 năm 2011-2020 với sự sụt giảm tăng trưởng ở cả ba khu vực.

Cụ thể, khu vực công nghiệp và xây dựng có mức tăng trưởng cao nhất đạt 5,15%, đóng góp 2,14 điểm phần trăm vào mức tăng trưởng chung; khu vực dịch vụ tăng 3,27%, đóng góp 1,51 điểm phần trăm; khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản chỉ tăng 0,08%, giảm 2,73 điểm phần trăm so với cùng kỳ năm 2019.

Tổng cục trưởng TCTK Nguyễn Bích Lâm trả lời tại buổi Họp báo

Tôi lưu ý, trong bức tranh tăng trưởng kinh tế quý I năm nay, chỉ có một số ngành thuộc khu vực dịch vụ duy trì được tốc độ tăng trưởng ổn định như: Tài chính ngân hàng có tốc độ tăng 7,2%, thông tin truyền thông đạt 7,78%, y tế và hoạt động trợ giúp xã hội đạt 9,97%. Đây là những mảng sáng trong bức tranh tăng trưởng kinh tế quý I năm nay.

Câu 2: Trước diễn biến dịch Covid-19 phức tạp và khó lường, nhiều ngành kinh tế đã bị ảnh hưởng nặng nề, các chuỗi cung ứng gián đoạn và hoạt động thương mại cũng như đầu tư co hẹp đáng kể, xin ông cho biết những kịch bản xây dựng tăng trưởng kinh tế được đặt ra từ nay đến cuối năm?

Dịch Covid-19 đang diễn biến rất nhanh, phức tạp, lan ra hầu khắp các quốc gia trên thế giới; trong đó có Việt Nam. Nhiều quốc gia đã dừng các chuyến bay, thương mại quốc tế đình trệ, một số quốc gia ban bố tình trạng khẩn cấp, phong tỏa dân.

Điều này ảnh hưởng nghiêm trọng đến hoạt động xuất, nhập khẩu, đầu tư cũng như ảnh hưởng trực tiếp tới các ngành chế biến chế tạo, du lịch, vận tải, lưu trú, ăn uống, giải trí... Ở trong nước, dịch tác động mạnh đến tăng trưởng GDP trong quý I và cả năm 2020.

Hiện toàn bộ hệ thống chính trị, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đặt ưu tiên hàng đầu là phòng chống và dập dịch, hy sinh lợi ích kinh tế để đảm bảo tính mạng và sức khỏe của nhân dân.

Trên cơ sở dự kiến những tác động trực tiếp và gián tiếp của dịch Covid-19 tới các ngành, lĩnh vực của nền kinh tế, tác động của suy giảm thương mại và tăng trưởng kinh tế thế giới, với độ mở cao của nền kinh tế, TCTK đã xây dựng hai kịch bản tăng trưởng với dự kiến nếu dịch Covid-19 được khống chế kịp thời trong quý II/2020, hoặc kéo dài sang quý III năm 2020 thì tăng trưởng GDP cả năm đều đạt trên 5%.

Đây là mức tăng trưởng cao so với các nền kinh tế khu vực và thế giới và là thắng lợi trong chỉ đạo điều hành của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các cấp, các ngành, cộng đồng doanh nghiệp và nhân dân cả nước.

Câu 3: Lạm phát năm 2020 dự báo sẽ chịu nhiều sức ép do diễn biến phức tạp của dịch Covid-19 và thách thức từ các chính sách điều chỉnh giá sắp tới. Ông nhận định về tình hình lạm phát năm nay như thế nào?

Qua diễn biến giá các mặt hàng trong quý I năm 2020, dịch bệnh Covid-19 tiếp tục diễn biến phức tạp tại nhiều địa phương gây tâm lý không tốt cho người tiêu dùng; xu hướng tích trữ thực phẩm, thuốc và thiết bị y tế dùng cho phòng chống lây nhiễm dịch khiến giá các mặt hàng này tăng ở một số địa phương trong thời gian gần đây. Bên cạnh đó người dân ít ra ngoài hơn nên nhu cầu sử dụng điện và nước sinh hoạt tăng cao hơn.

Tuy nhiên, trước tình hình diễn biến phức tạp, người dân hạn chế đi lại do lo ngại sự lây lan của dịch bệnh, nhu cầu tiêu dùng, ăn uống ngoài gia

đình, du lịch, lễ hội giảm kéo theo giá các dịch vụ vui chơi giải trí, giá dịch vụ du lịch, vận tải giảm. Ngoài ra, giá xăng dầu trong nước có xu hướng giảm theo giá xăng dầu thế giới do các quốc gia đang chịu ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19 nên hạn chế đi lại.

Để giữ mức CPI bình quân năm 2020 dưới 4% theo mục tiêu Quốc hội đề ra là khó khăn vì 3 tháng đầu năm 2020, chỉ số CPI đã ở mức gần 5,6%, TCTK đã xây dựng và cập nhật hai kịch bản dự báo CPI năm 2020.

Với kịch bản thứ nhất, giả sử giá lương thực, thực phẩm, đồ uống, may mặc chỉ tăng cao vào các dịp Lễ Tết do nhu cầu tăng, sau đó trở về mức ổn định theo đúng quy luật tiêu dùng; ảnh hưởng của dịch Covid-19 kéo dài đến quý III/2020, CPI sẽ giảm từ tháng 3 đến tháng 6/2020; giá xăng dầu, giá gas giảm mạnh so với năm 2019, giá thịt lợn hơi bình quân năm 2020 ở mức từ 60-65 nghìn đồng/kg; giá dịch vụ giáo dục tăng theo lộ trình thì CPI bình quân năm 2020 so với năm 2019 sẽ tăng trong khoảng từ 3,4-3,8%.

Kịch bản thứ hai, nếu giá thực phẩm tăng thêm 2%; trong đó, giá thịt lợn hơi bình quân năm 2020 khoảng từ 75-80 nghìn đồng/kg và ảnh hưởng của dịch cúm gia cầm H5N1 tái phát; ảnh hưởng của dịch Covid-19 kết thúc trong quý II/2020; giá nguyên nhiên vật liệu đầu vào một số ngành sản xuất tăng; giá xăng dầu, giá gas tăng trở lại từ tháng 6/2020.

Yếu tố thiên tai và thời tiết bất lợi như hạn hán, xâm nhập mặn, thiếu nước cho thủy điện có thể xảy ra, thì dự báo CPI bình quân năm 2020 so với năm 2019 sẽ tăng từ 4,2-4,5%.

➤ ➤ ➤ HỎI - ĐÁP THỐNG KÊ

Tôi tin tưởng rằng với quan điểm kiên định mục tiêu kiểm soát lạm phát cùng với sự chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, lạm phát năm 2020 có thể đạt được mục tiêu dưới 4% của Quốc hội đề ra.

Câu 4: Nhiệm vụ để nền kinh tế đạt được mục tiêu tăng trong năm 2020 còn gặp nhiều khó khăn, thách thức. Với một loạt giải pháp Chính phủ đặt ra, đặc biệt là Thủ tướng Chính phủ đã giao cho từng bộ, ngành và địa phương có giải pháp chỉ đạo cụ thể. Theo ông, liệu năm nay, mục tiêu tăng trưởng kinh tế 6,8% mà Chính phủ đặt ra có đạt được hay không?

Để năm 2020 đạt mức tăng trưởng GDP là 6,8% trong bối cảnh dịch Covid-19, dịch cúm gia cầm (H5N1, H5N6), hạn hán, xâm nhập mặn đang diễn ra hiện nay và kinh tế thế giới suy thoái sâu là vô cùng khó khăn. TCTK đã xây dựng kịch bản tăng trưởng chi tiết cho từng ngành thuộc ba khu vực của nền kinh tế để đạt mục tiêu 6,8%.

Nếu dịch Covid-19 được kiểm soát và khống chế ngay trong quý II; dịch tả lợn châu Phi được khống chế hoàn toàn, tái đàn lợn thành công; các ngành công nghiệp chế biến chế tạo được cung cấp đầy đủ nguyên vật liệu phục vụ sản xuất.

Bên cạnh đó, Chính phủ có giải pháp giải ngân hết vốn đầu tư công và có các chính sách thuế, chính sách tài khóa và tiền tệ hỗ trợ khu vực doanh nghiệp, các hộ sản xuất, kinh doanh cá thể; hệ thống phân phối lưu thông cung cấp đầy đủ phục vụ nhu cầu tiêu dùng tăng trở lại sau dịch Covid-19 thì nền kinh tế vẫn có khả năng tăng trưởng đạt mục tiêu 6,8%, tuy vậy tôi nhắc lại đây là mục tiêu rất khó khăn.

Câu 5: TCTK sẽ có sự tham mưu với Chính phủ, các bộ, ngành như thế nào trên cơ sở các con số thống kê góp phần hoàn thành mục tiêu tăng trưởng kinh tế năm 2020?

Trong những năm qua, TCTK đã không ngừng nâng cao chất lượng số liệu từ khâu thu thập thông tin đầu vào, tăng cường trao đổi, chia sẻ thông tin với các bộ, ngành để có đầy đủ thông tin phục vụ

cho việc đánh giá tình hình, biên soạn các chỉ tiêu kinh tế vĩ mô, báo cáo kịp thời Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và Bộ trưởng Bộ KH&ĐT trong chỉ đạo, điều hành kinh tế.

Trong những tháng đầu năm 2020, với tình hình dịch bệnh Covid-19 diễn biến phức tạp, tác động đa chiều tới mọi hoạt động kinh tế - xã hội của đất nước, TCTK chủ động theo dõi, cập nhật tình hình dịch bệnh, đánh giá thiệt hại, những khó khăn các ngành kinh tế và cộng đồng doanh nghiệp phải đương đầu, từ đó đưa ra những nhận định, phân tích và kiến nghị kịp thời các giải pháp phục vụ cho chỉ đạo, điều hành của Chính phủ.

Thay vì xây dựng kịch bản phát triển kinh tế theo từng quý như trước đây, trong giai đoạn này, TCTK đã phối hợp với các bộ, ngành nắm bắt tình hình dịch bệnh Covid-19, hoạt động thương mại quốc tế và trong nước, biến động giá cả trên thị trường để cập nhật kịch bản kinh tế cho từng tháng phục vụ kịp thời hơn công tác chỉ đạo, điều hành của Chính phủ trong giai đoạn khó khăn này.

Bên cạnh đó, TCTK chủ động nghiên cứu các yếu tố, động lực chủ yếu thúc đẩy tăng trưởng kinh tế Việt Nam theo từng quý để có thêm cơ sở đề xuất các giải pháp phát triển kinh tế - xã hội ổn định và bền vững, đồng thời hoàn thành mục tiêu tăng trưởng năm 2020 của đất nước.

Câu 6: Thưa ông, TCTK vừa công bố số liệu khẳng định có 18.600 doanh nghiệp ngừng hoạt động trong quý 1 năm nay. TCTK ghi nhận những nguyên nhân nào gây ra tình trạng này?

Nguyên nhân chính số doanh nghiệp (DN) dừng như thế thì có hai nhóm nguyên nhân, nhóm nguyên nhân đầu tiên là do dịch bệnh Covid-19 làm cho nhu cầu tiêu thụ của người dân suy giảm, người dân người ta không đi lại nhiều sẽ ảnh hưởng đến cả người lao động. Đồng thời là điều kiện sản xuất kinh doanh sẽ khó khăn hơn, nguyên vật liệu không đủ nên suy giảm. Suy giảm cả do nhu cầu của nền kinh tế bị suy giảm và nội lực của các DN không đủ, bởi vì trong tổng số DN như thế đến 98% là DN nhỏ và vừa với quy mô lao động rất nhỏ, quy mô vốn rất nhỏ.

DN quy mô nhỏ khi có những "cú sốc" thì khó có thể trang trải được. Ngay những DN nhỏ và vừa ở nước phát triển như Mỹ thì cũng đòi hỏi Chính phủ phải hỗ trợ rất lớn mới có thể không bị đóng cửa, không phá sản. Khi mà dập xong dịch thì các DN này sẽ lại tiếp tục sản xuất chứ không thể sản xuất trong thời kỳ dịch bệnh.

Câu 7: Ông suy nghĩ thế nào khi hầu hết tất cả các doanh nghiệp ở tất cả các lĩnh vực, ngành nghề đều đồng loạt kêu cứu?

Thực ra dịch Covid-19 ảnh hưởng đến tất cả ngành kinh tế, tất cả các lĩnh vực, DN kêu bởi vì họ khó khăn. Chúng ta cũng cần phải phân chia ra nhóm DN theo quy mô vừa và nhỏ như thế nào, hoạt động trong ngành kinh tế gì thì sẽ phải chịu tác động nhiều.

Chẳng hạn cùng là DN, cùng quy mô như nhau nhưng nếu hoạt động trong lĩnh vực lưu trú, ăn uống trong lĩnh vực vận tải, trong lĩnh vực hàng không, trong lĩnh vực du lịch thì chắc chắn là khó khăn hơn những DN hoạt động trong lĩnh vực xây dựng, trong lĩnh vực sản xuất của cải vật chất, như trong lĩnh vực công nghiệp chế biến, chế tạo.

Cho nên chúng ta cần phải phân chia ra những nhóm DN, chúng ta xác định được mức độ khó khăn của họ. Từ đó, Chính phủ có giải pháp giúp cho các nhóm DN ấy tồn tại và khắc phục lại sản xuất khi chúng ta dập dịch xong.

Câu 8: Thưa ông, dịch Covid-19 đã tác động thế nào đến kinh tế của Việt Nam trong quý I, những ngành nào bị ảnh hưởng nhiều nhất?

GDP quý I ước tính tăng 3,82% so cùng kỳ, là mức tăng thấp nhất trong cả giai đoạn từ năm 2011 đến nay với sự sụt giảm ở cả ba lĩnh vực: Công nghiệp, xây dựng; nông nghiệp, lâm nghiệp, thủy sản và dịch vụ. Các ngành chịu tác động lớn nhất là hàng không, du lịch, dệt may, xuất khẩu gỗ... Bên cạnh đó, một số chỉ tiêu kinh tế khác cũng cho thấy dấu hiệu suy giảm của nền kinh tế. Đó là chỉ số nhà quản trị mua hàng (PMI) của Việt Nam lần đầu tiên giảm xuống dưới 50 điểm (chỉ số PMI tháng 2 còn 49 điểm), báo hiệu sự suy giảm trong các điều kiện kinh doanh và giảm nhu cầu hàng hóa tiêu dùng, hàng hóa trung gian. Kết quả điều tra xu hướng kinh doanh của các DN ngành công nghiệp chế biến, chế tạo do TCTK thực hiện trong quý I cũng cho thấy, 42% số DN đánh giá gặp khó khăn so với quý trước, tỷ lệ này cùng kỳ năm 2019 chỉ là 17%. Về tình hình đăng ký kinh doanh, tỷ lệ DN tạm ngừng kinh doanh có thời hạn tăng tới 26% so cùng kỳ, phản ánh dấu hiệu tác động rất lớn của dịch Covid-19 đến cộng đồng DN. Kim ngạch xuất, nhập khẩu của cả nước giảm 0,7% so với cùng kỳ. Vốn đầu tư toàn xã hội cũng đạt mức tăng thấp nhất trong giai đoạn 2016- 2020, trong khi đó, chỉ số giá tiêu dùng (CPI) bình quân quý I lại tăng 5,56%, là mức cao nhất trong cùng thời kỳ.

Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ đặt ưu tiên hàng đầu là phòng, chống và dập dịch, hy sinh lợi ích kinh

➤ ➤ ➤ HỎI - ĐÁP THỐNG KÊ

tế để bảo đảm tính mạng và sức khỏe của người dân thì nền kinh tế nước ta tiếp tục duy trì tăng trưởng, không rơi vào tình trạng tăng trưởng âm cho thấy hiệu quả trong chỉ đạo quyết liệt của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ cùng với sự vào cuộc của các cấp, các ngành, cộng đồng DN và người dân để đẩy lùi dịch bệnh, duy trì các hoạt động sản xuất, kinh doanh.

Câu 9: Đầu tư công đã được nhìn nhận là động lực quan trọng cho tăng trưởng kinh tế Việt Nam nhưng nhiều năm qua, tỷ lệ giải ngân đầu tư công rất thấp khiến đóng góp của lĩnh vực này vào tăng trưởng GDP còn nhiều hạn chế. Trong bối cảnh hiện nay, cần có giải pháp gì để đầu tư công thật sự trở thành dư địa bù đắp cho tăng trưởng?

Giải ngân vốn đầu tư công trong quý I đã có chuyển biến tích cực khi đạt mức tăng khá 13,2% (cùng kỳ năm trước đạt 12,7%) so với kế hoạch cả năm, mặc dù kế hoạch vốn ngân sách Nhà nước năm 2020 cao hơn 18% so với năm 2019. Qua nghiên cứu cho thấy, thực hiện vốn đầu tư công là giải pháp hiệu quả giúp tăng trưởng kinh tế. Theo tính toán của chúng tôi, giải ngân vốn đầu tư công tăng 1% sẽ góp phần tăng 0,06 điểm phần trăm GDP. Hằng năm, chúng ta chỉ giải ngân cao nhất 92% đến 93% kế hoạch, nếu năm 2020 giải ngân hết 100% vốn tức là giải ngân vốn đầu tư công tăng thêm 7% thì đã làm nền kinh tế tăng thêm 0,42 điểm phần trăm. Do đó cần tập trung quyết liệt xử lý nút thắt về đầu tư công để có tăng trưởng trong những quý tiếp theo. Vừa qua, Chính phủ đã có những giải pháp quyết liệt, đổi mới về điều hành như giao vốn sớm và giao hết một lần để các bộ, ngành địa phương chủ động đưa vốn vào nền kinh tế. Bên cạnh đó, Luật Đầu tư (sửa đổi) có hiệu lực đã góp phần khiến thủ tục đầu tư đơn giản hơn, tháo gỡ vướng mắc cho nên giải ngân đã khả quan hơn. Đây là những giải pháp cần tiếp tục phát huy trong thời gian tới.

Câu 10: Theo ông, đâu là giải pháp cho tăng trưởng năm 2020 và có nên điều chỉnh các chỉ tiêu kinh tế-xã hội để phù hợp với diễn biến thực tế?

Kinh tế Việt Nam năm 2020 đối mặt với rất nhiều khó khăn, việc đạt mục tiêu tăng trưởng 6,8% là thách thức lớn, cần có sự chung sức, đồng lòng của Chính phủ, DN và người dân cũng như sự hỗ trợ và chia sẻ gánh vác trách nhiệm giữa các thực thể trong giai đoạn này. Tôi cho rằng trong bối cảnh dịch Covid-19 tác động mạnh mẽ đến kinh tế toàn cầu, chúng ta đạt mức tăng trưởng dương đã là thành tích đáng tự hào, điều chỉnh mục tiêu tăng trưởng để năm nào chúng ta cũng đạt mục tiêu đề ra là không cần thiết. Cùng với nỗ lực dập dịch sớm nhất, cần tập trung hỗ trợ cộng đồng DN, nhất là DN vừa và nhỏ, hộ kinh doanh bị ảnh hưởng nặng nề bởi dịch bệnh tìm thị trường nhập khẩu nguyên vật liệu và duy trì hoạt động sản xuất, kinh doanh; có chính sách hỗ trợ đặc biệt cho các ngành ảnh hưởng nghiêm trọng như giao thông, du lịch; vận động người dân ưu tiên dùng hàng trong nước. Tập trung xử lý các điểm nghẽn, nút thắt về đất đai, thủ tục hành chính, thể chế để đẩy nhanh vốn đầu tư công, tháo gỡ khó khăn cho các dự án chậm giải ngân. Tăng năng lực sản xuất đáp ứng nhu cầu tiêu dùng trong nước. Điều hành chính sách tiền tệ, lãi suất, tỷ giá linh hoạt, phù hợp với diễn biến thị trường trong nước và quốc tế, kết hợp hài hòa với chính sách tài khóa.